

HOE FACTCHECKEN MET BEPERKTE DIGITALE MIDDELEN?

Credits:@pikisuperstar

Credits: @jcomp

Vandaag de dag is het veel moeilijker om te bepalen wat betrouwbaar nieuws is en wat niet.

Voordat het internet wijdverspreid was, was nieuws consumeren eenduidiger dan vandaag. Je had een aantal kranten, radio- en televisiezenders. Die hadden misschien wel andere overtuigingen en meningen, maar het nieuws dat ze brachten was meestal wel betrouwbaar. Vandaag **kan iedereen berichten maken en verspreiden via het internet**, en is het als consument van informatie veel moeilijker geworden om te bepalen wat betrouwbaar nieuws is en wat niet.

Hier gaan we op zoek naar **manieren om te factchecken** met een publiek dat niet per se uitgebreide digitale vaardigheden heeft en waarvoor technische tips wat moeilijker kunnen zijn, zoals bijvoorbeeld een reverse image search via google images.

We concentreren ons op **kritisch denken om onbetrouwbaar nieuws** te ontdekken en we rekenen ook op de gemeenschap om ons te helpen. Zo geven we een overzicht van **factcheckwebsites** die het werk doen voor ons en moedigen we mensen aan om **nieuwsberichten** waar ze vragen over hebben te bespreken met hun omgeving.

OPTIE 1:

HOE KAN JE ZELF FACTCHECKEN?

1

LEES GOED HET HELE BERICHT

De titel van een bericht wordt vaak gebruikt om de aandacht te trekken. Het is alleen geen samenvatting van het bericht. Lees daarom altijd het hele bericht, zodat je alle informatie hebt. Worden er technieken gebruikt om je te beïnvloeden? Nepnieuws speelt vaak in op je emoties, want als je boos of bang wordt van een bericht is de kans groter dat je het gelooft én gaat delen. Worden er veel uitroepstekens gebruikt? Worden er belangrijke dingen weggelaten? En hoe wordt er gebruik gemaakt van je gevoelens? Let ook op het verschil tussen uitspraken van personen, die staan tussen aanhalingstekens, en beschrijvingen van de schrijver.

2

WAAR KOMT HET VANDAAN?

Bestaat de afzender echt?

Makers van nepnieuws willen hun berichten zoveel mogelijk op echt nieuws laten lijken. Let daarom goed op waar het bericht geplaatst is. Wil je weten of een website betrouwbaar is? En of de afzender echt bestaat? Zoek dan naar pagina's met de naam 'disclaimer' of 'over ons'. Daar vind je meer informatie over de makers van de website, waarom de website gemaakt is en wie de schrijvers van berichten zijn. Als je twijfelt of de website, organisatie of schrijvers betrouwbaar zijn, kan je in zoekmachines opzoeken hoe er over wordt geschreven door andere bronnen.

Credits:@pikisuperstar

3

Waar staat het bericht?

Op websites en sociale media, zoals Facebook, Twitter of Instagram kan iedereen zelf berichten maken en delen. Je hoeft dus geen journalist te zijn. Er zijn ook geen duidelijke regels of controle op onwaarheden. Er kunnen dus ook nepberichten worden geplaatst. Wees je daarvan bewust. Landelijke en regionale nieuwsmedia hebben vaak wel strenge regels om berichten te controleren op onwaarheden. Daarmee voorkomen ze ook nepnieuws.

Wie plaatste het bericht als eerste?

Is dat iemand die je vertrouwt of een onbekend iemand? Mensen die nepnieuws verspreiden, doen dat vaak met nepaccounts. Daarmee lijkt het alsof een bericht veel gedeeld wordt. Check daarom altijd of het account van de persoon die het nieuws deelt wel echt is.

WIE HEEFT HET GESCHREVEN?

Wie is de schrijver van het bericht?

Is het een professionele journalist of een onbekend iemand? Bij nepnieuws is vaak niet precies duidelijk wie het geschreven heeft.

Waarom heeft de schrijver het bericht geschreven?

Is het geschreven voor een bepaalde groep? Heeft de schrijver bepaalde belangen? Of is het bericht bedoeld als satire?

Credits: @vectorjuice

OPTIE 2: NIET IEDEREEN HOEFT EEN FACTCHECK EXPERT TE ZIJN, VERTROUW OP ANDEREN.

1

WAT DENKT JE OMGEVING VAN HET BERICHT?

Heb je twijfels over de betrouwbaarheid van een bericht? Samen zijn we gelukkig slimmer dan alleen. Vraag eens aan je vrienden en familie wat zij van het bericht denken. Vinden zij het betrouwbaar nieuws en waarom?

2

VERTROUW OP DE FACTCHECK GEMEENSCHAP

Als je twijfels hebt over de betrouwbaarheid van een bericht, dan ben je waarschijnlijk niet de eerste. Anderen hebben misschien al de betrouwbaarheid van dit bericht nagekeken en hebben hun bevindingen online gedeeld. Ga eens kijken op factcheckwebsites hiervoor. Dit zijn alvast onze 2 favoriete factcheck websites in Nederlands:

Factcheck Vlaanderen

Nieuwscheckers

SMART - EU

SOCIAL MEDIA RESILIENCE TOOLKIT

**MEER INFORMATIE OVER HET
PROJECT VINDT U OP**

SMART-TOOLKIT.EU

Mei/ 2021

Project gefinancierd door

